

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2014

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Θέμα: Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ- Ιουλίου 2014 - Εξαμηνιαία αποτύπωση οικονομικού κλίματος στις μικρές επιχειρήσεις (0-49 άτομα προσωπικό οι οποίες αποτελούν το 99,6% των ελληνικών επιχειρήσεων)

Κάθε πέρσι και καλύτερα είναι για την πραγματική οικονομία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η κατάσταση σύμφωνα με έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για το Α' εξάμηνο του 2014. Δύο στις τρεις μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαπίστωσαν σε αυτό το εξάμηνο ότι μειώθηκε ο τζίρος τους, η ζήτηση και οι παραγγελίες ενώ η συνολική πτώση στο τζίρο σε ετήσια βάση (Ιούλιος 2013- Ιούλιος 2014) μειώθηκε κατά 20% και από την έναρξη της κρίσης άγγιξε το 74%. Μία στις πέντε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που μέχρι τώρα άντεξαν, εκτιμούν ότι υπάρχει υψηλός κίνδυνος να διακόψουν τη λειτουργία τους μέχρι το τέλος του χρόνου και κατά συνέπεια τα λουκέτα θα προσεγγίσουν τις 15.000.

Πιο δραματική είναι η κατάσταση για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις καθώς περισσότερες από τις μισές δηλώνουν ότι κινδυνεύουν να κλείσουν μέσα στο επόμενο εξάμηνο. Αντίστοιχη εικόνα διαγράφεται στην απασχόληση, στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, στις υποχρεώσεις και στις οφειλές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε ό,τι αφορά στην πολιτική κατάσταση το 72,5% των επιχειρηματιών δηλώνει ότι κανένα από τα υφιστάμενα πολιτικά κόμματα δεν εκφράζει τα συμφέροντά τους ποσοστό που αυξήθηκε κατά 12% σε σχέση με την έρευνα του Ιουλίου του 2013. Στις προτιμήσεις των μικρομεσαίων επιχειρηματιών ο ΣΥΡΙΖΑ έρχεται πρώτος με δεύτερη την Νέα Δημοκρατία ενώ η εικόνα πριν από ένα χρόνο (Ιούλιος 2013) ήταν αντίστροφη με πρώτη την Νέα Δημοκρατία.

Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ που έγινε σε συνεργασία με την εταιρεία MARC ΑΕ σε πανελλαδικό δείγμα 1051 πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων (0-49 άτομα προσωπικό), στο διάστημα 2 έως 9 Ιουλίου 2014 έχουν ως εξής:

A. ΓΕΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 1) Μολονότι οι μακροοικονομικοί δείκτες οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ελληνική οικονομία έχει σταθεροποιηθεί, οι δείκτες που αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εξακολουθούν να είναι αρνητικοί. Σχεδόν τα 2/3 των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων παραμένουν σε καθοδική τροχιά χωρίς να διαφαίνονται προοπτικές ανάκαμψης. Για το α' εξάμηνο του 2014, η αποτίμηση παραμένει αρνητική, αφού το 64,7% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι η κατάσταση τους επιδεινώθηκε.
- 2) **Πιο αναλυτικά, σχεδόν 2 στις 3 επιχειρήσεις διαπιστώνουν και σε αυτό το εξάμηνο μείωση του τζίρου (64,3%), της ζήτησης (64,4%), των παραγγελιών (67,8%). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ εκτιμάται ότι η συνολική πτώση στο τζίρο την τελευταία χρονιά άγγιξε το 20% (Ιούλιος 2013-Ιούλιος 2014). Η συνολική πτώση του τζίρου από την έναρξη της κρίσης αγγίζει το 75%. Ιδιαίτερα αρνητικοί είναι οι δείκτες ρευστότητας και**

επένδυσης, αφού για ακόμη μια φορά το 72,8% των επιχειρήσεων παρουσίασε επιδείνωση στο δείκτη ρευστότητας, ενώ μόλις το 8,7% προχώρησε σε επενδύσεις.

B. ΛΟΥΚΕΤΑ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- 1) Σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2014, οι προβλέψεις εξαμήνου των επιχειρήσεων επιδεινώνονται σημαντικά (-44,8% έναντι -35,4%). Μάλιστα, το 21,4% αυτών τοποθετούν το ενδεχόμενο διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης μέσα στο εξάμηνο. Αυτό σημαίνει ότι τα λουκέτα για το επόμενο εξάμηνο θα προσεγγίσουν τα 15,000.
- 2) **Ιδιαίτερα αρνητικά είναι τα στοιχεία για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθώς περισσότερες από τις μισές δηλώνουν ότι κινδυνεύουν να κλείσουν μέσα στο επόμενο εξάμηνο.**

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ- ΟΦΕΙΛΕΣ

- 1) Αναμφίβολα το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και επιτείνεται μέσα στο 2014 **είναι η συσσώρευση οφειλών και η δεδηλωμένη πια αδυναμία πληρωμών για μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων.** Οι περισσότερες επιχειρήσεις εξακολουθούν να έχουν πολύ υψηλά χρέη προς όλες τις κατηγορίες «πιστωτών». Το μεγαλύτερο μέρος των καθυστερημένων οφειλών των επιχειρήσεων αφορά τις ασφαλιστικές οφειλές προς ΟΑΕΕ (41,7%). Ακολουθούν τα χρέη προς την εφορία (31,8%), τις ΔΕΚΟ (31,6%), τις τράπεζες (26,5%) και το ΙΚΑ (20,9%). 1 στις 4 επιχειρήσεις έχει καθυστερούμενες οφειλές σε προμηθευτές και ενοίκια.
- 2) Το 34,7% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές υποχρεώσεις του 2014, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την αδυναμία κάλυψης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων ανέρχεται στο 35,7%.

Δ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- 1) Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, 15,000 επιχειρήσεις θα κλείσουν το επόμενο εξάμηνο, αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος απώλειας 42,000 θέσεων συνολικής απασχόλησης (**εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί**). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο πρώτο εξάμηνο 2014 οι απώλειες θέσεων μισθωτής απασχόλησης στις ΜΜΕ εκτιμώνται στις 24,000.
- 2) Παρατηρείται ότι οι απώλειες θέσεων μισθωτής εργασίας (απολύσεις) έχουν μειωθεί σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, όπως άλλωστε φαίνεται και από τις έρευνες εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ. Έτσι, ενώ πριν από ένα χρόνο, η αναλογία προσλήψεων-απολύσεων ήταν 1:3, στο α' εξάμηνο του 2014 η αναλογία αυτή είναι 1:1,5. **Η επιβράδυνση αυτή δε θα πρέπει να αποδοθεί σε ανάκαμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας αλλά στις ραγδαίες μεταβολές που σημειώθηκαν στο καθεστώς απασχόλησης** και τούτο γιατί:
 - α) έχει μειωθεί ο κατώτατος μισθός
 - β) οι μισές σχεδόν θέσεις απασχόλησης στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν μετατραπεί σε θέσεις μερικής ή/και προσωρινής απασχόλησης
 - γ) οι μισές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στην έγκαιρη καταβολή των μισθών

Ε. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 1) **Η σχέση ανάμεσα στο τραπεζικό σύστημα και την πλειοψηφία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έχει διαρραγεί ανεπανόρθωτα.** Πριν από την κρίση, σύμφωνα με έρευνα του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις δε χρηματοδοτούσαν τις επενδυτικές δραστηριότητές τους μέσω τραπεζικού δανεισμού. Το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 73,7% την περίοδο της κρίσης.

- 2) Από το 73,4% που δεν έλαβε πίστωση τα τελευταία 5 χρόνια, το 65,5% (δηλαδή το 48% στο σύνολο των επιχειρήσεων) δηλώνει ότι δε χρειάστηκε να καταφύγει σε τραπεζικό δανεισμό και καλύφθηκε με τα κεφάλαια που διέθετε. Το 34,5% (δηλαδή το 25% επί του συνόλου) που χρειάστηκε κεφάλαια θεωρεί απαγορευτικούς τους όρους πρόσβασης στη χρηματοδότηση.
- 3) Οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις (47,1%) θεωρούν ότι τα χαμηλότερα επιτόκια θα διευκόλυναν την πρόσβασή τους στον τραπεζικό δανεισμό.
- 4) Από τις επιχειρήσεις που έχουν λάβει δάνειο από τις τράπεζες, το 46,2% δηλώνει ότι σημειώνουν καθυστερήσεις στις αποπληρωμές των δόσεων.

ΣΤ. ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ- ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- 1) Το 72,5% των επιχειρηματιών δηλώνει ότι κανένα από τα υφιστάμενα πολιτικά κόμματα δεν εκφράζει τα συμφέροντά τους. Το ποσοστό αυτό διευρύνθηκε σημαντικά μέσα σε ένα έτος (60% στην προηγούμενη έρευνα κλίματος, Ιούλιος 2013) και καταδεικνύει τη μεγάλη κρίση εκπροσώπησης που χαρακτηρίζει το ελληνικό πολιτικό σύστημα.

** Η έρευνα που παρουσιάζεται είναι η **δεύτερη** για το 2014 που διεξάγει το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ σε συνεργασία με την εταιρία MARC AE σε εξαμηνιαία βάση από τον Μάιο του 2009. Έγινε σε πανελλαδικό δείγμα **1051** πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων (0-49 άτομα προσωπικό), στο διάστημα 2 έως 9 Ιουλίου 2014 και έχει ως βασικό στόχο την **αποτύπωση του οικονομικού κλίματος** στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, στους κλάδους της **μεταποίησης**, του **εμπορίου** και των **υπηρεσιών**, που αποτελούν το **99,6% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα**. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας μπορούν να συγκριθούν με τα αντίστοιχα των προηγούμενων ερευνών (Φεβρουάριος 2010 – Φεβρουάριος 2014). **Οι έρευνες αυτές αποτελούν το μοναδικό εργαλείο, σε πανελλαδικό επίπεδο, για την καταγραφή της κατάστασης και της πορείας του μεγαλύτερου τμήματος της πραγματικής οικονομίας στην Ελλάδα.***

*Όπως και στις προηγούμενες έρευνες, έτσι και τώρα, υπάρχει μια σαφής καταγραφή των τάσεων του οικονομικού κλίματος καθώς και η **παρακολούθηση** των βασικών δεικτών λειτουργίας των μικρών επιχειρήσεων κατά το 1^ο εξάμηνο του 2014, ενώ παράλληλα επιχειρείται οικονομική **πρόβλεψη** για το 2^ο εξάμηνο του 2014.*

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

• ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 1^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2014

Συνολικά, η αποτίμηση του α' εξαμήνου 2014 εξακολουθεί να είναι αρνητική για όλους τους δείκτες. Πάνω από 2 στις 3 επιχειρήσεις (64,7%) καταγράφουν επιδείνωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης. Στα επί μέρους μεγέθη των επιχειρήσεων, **επιδείνωση** σημειώνεται:

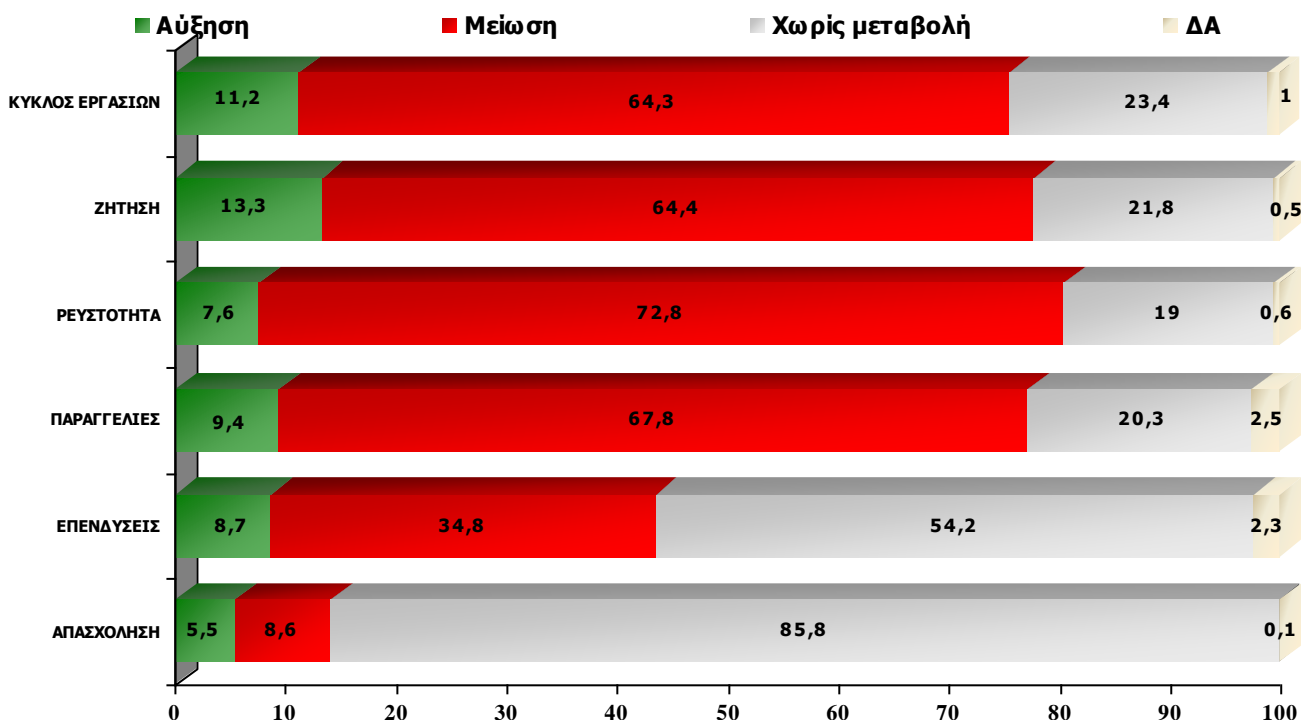
- στον κύκλο εργασιών για το 64,3% των επιχειρήσεων
- στη ζήτηση για το 64,4 %
- στη ρευστότητα το 72,8 %
- στις παραγγελίες το 67,8%
- στις επενδύσεις: αύξηση καταγράφει το 8,7%, μείωση το 34,8% και στασιμότητα το 54,7%

Ο μέσος όρος μείωσης του κύκλου εργασιών αγγίζει το 20%, μικρότερος από το 22,9% της αντίστοιχης μείωσης που καταγράφηκε στο προηγούμενο εξάμηνο. **Σωρευτικά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η συνολική μείωση από την έναρξη της κρίσης και μετά μεσοσταθμικά το 74%** (το οποίο επιβεβαιώνεται και από την πρόσφατες έρευνες της ΕΤΕ). Σε χειρότερη θέση βρίσκονται οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (με μικρό τζίρο και ελάχιστο προσωπικό) καθώς επίσης και οι επιχειρήσεις που κλείνουν πάνω από 10 χρόνια λειτουργίας.

Από τα στοιχεία προκύπτει συνέχιση της αρνητικής τροχιάς που είχε ξεκινήσει από το 2010. Το εκκρεμές της ελληνικής οικονομίας μπορεί να έχει σταθεροποιηθεί σε ένα πολύ χαμηλό σημείο ισορροπίας ύστερα από μια περίοδο σωρευτικής ύφεσης 25%, αλλά οι εφαρμοζόμενες οικονομικές πολιτικές και η έκρηξη των οφειλών φαλκιδεύουν κάθε προοπτική ανάκαμψης.

Αξίζει να υπογραμμιστεί από τους δείκτες αποτίμησης του 1ου εξαμήνου του 2014 η διατήρηση του υψηλού ποσοστού επιδείνωσης που παρουσιάζει ο δείκτης ρευστότητας σε συνδυασμό με τη μείωση της επενδυτικής δραστηριότητας. Πρόκειται για έναν αυτοτροφοδοτούμενο φαύλο κύκλο έλλειψης ρευστότητας και αποεπένδυσης, που ουσιαστικά αποστερεί από τον ιδιωτικό τομέα την αναπτυξιακή του δυναμική και την αυτόνομη δυνατότητα ανάκαμψης.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ- ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

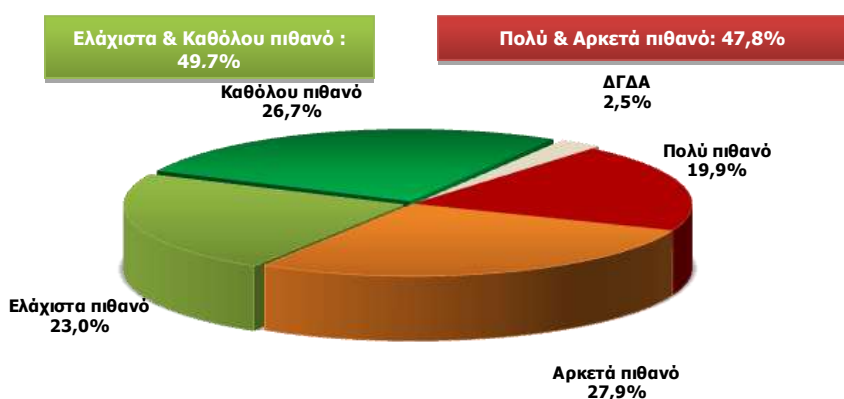

• ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 1) Το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που θεωρούν πολύ ή αρκετά πιθανό το ενδεχόμενο να έχουν το επόμενο διάστημα σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας σε βαθμό που θα κινδυνεύσουν παραμένει πολύ υψηλό (47,8% έναντι 47,1% στην αντίστοιχη έρευνα Φεβρουαρίου 2014). Επισημαίνεται ότι το Μάιο του 2009 ο αντίστοιχος δείκτης ήταν 11,7% (διαγράμματα 2 & 3).
- 2) Σε απόλυτα μεγέθη 45,000 επιχειρήσεις βρίσκονται στο «κόκκινο». Εκτιμάται ότι η μείωση επιχειρήσεων το επόμενο θα είναι 15,000 και θα αφορά κυρίως τις πολύ μικρές επιχειρήσεις..
- 3) Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το συντηρητικό σενάριο του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ τα πιθανά λουκέτα επιχειρήσεων, που βρίσκονται στο «κόκκινο» **συνεπάγονται κίνδυνο απώλειας 42,000 θέσεων συνολικής απασχόλησης (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί).**

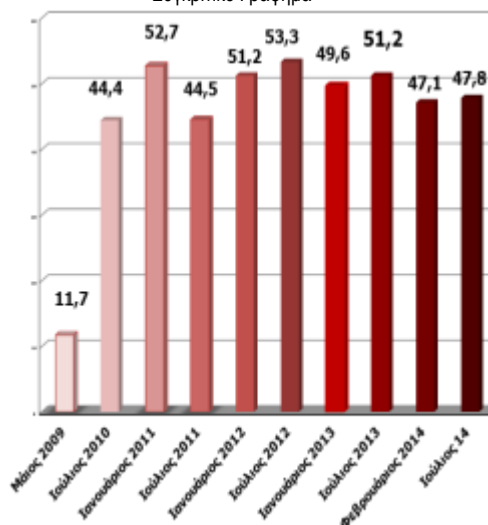
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Θεωρείτε πιθανό ή όχι το ενδεχόμενο η επιχείρησή σας να έχει σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας το επόμενο διάστημα σε βαθμό που θα κινδυνεύει να κλείσει;

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Φόβος για ενδεχόμενο κλείσιμο της επιχείρησης
Συγκριτικό Γράφημα

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2ο ΕΞΑΜΗΝΟ 2014

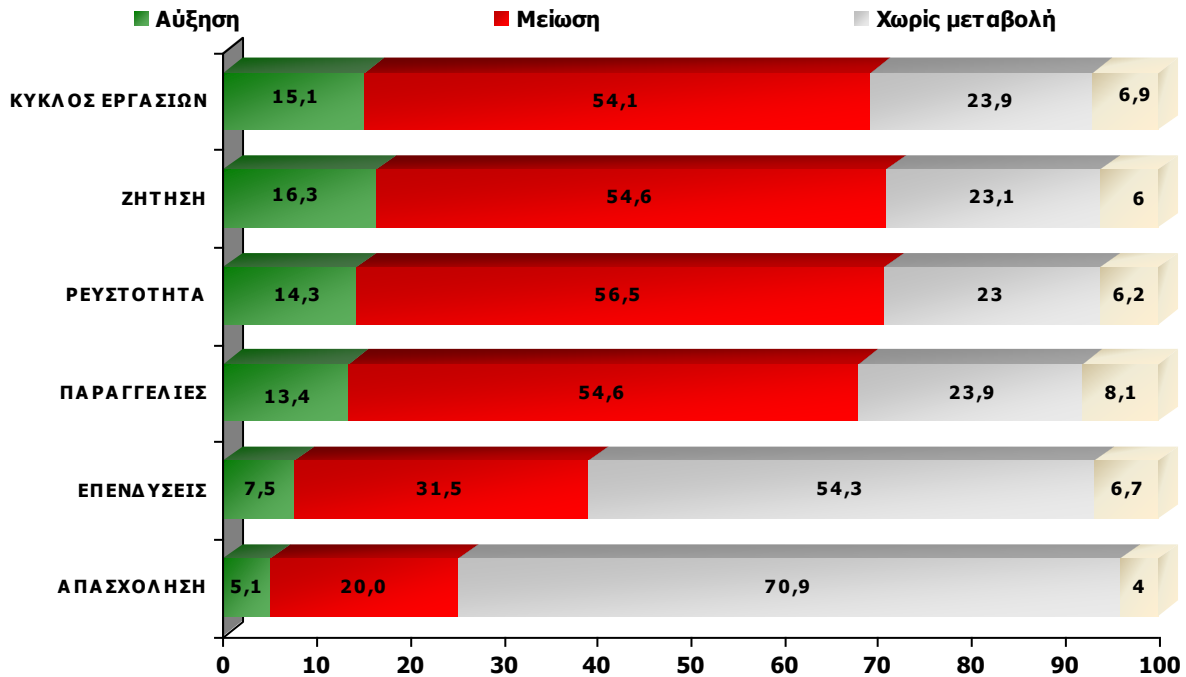
Οι προβλέψεις σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο σε όλα τα μεγέθη αποτυπώνουν επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, γεγονός που καταδεικνύει ότι παραμένει διάχυτο το αίσθημα ρευστότητας και ανασφάλειας που διατηρούν οι επαγγελματίες για το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες για το δεύτερο εξάμηνο του 2014 είναι αρνητικές (56,1% έναντι 51,1% στην προηγούμενη μέτρηση Φεβρουαρίου 2014, το ισοζύγιο θετικών-αρνητικών απαντήσεων επιδεινώθηκε σημαντικά).

Συνολικά, σε όλους τους δείκτες οικονομικού κλίματος καταγράφεται επιδείνωση και απαισιοδοξία για πάνω από τις μισές επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι ο βαθμός απαισιοδοξίας είναι μεγαλύτερος στις πιο μικρές επιχειρήσεις του δείγματος. Εκτιμάται ότι σε αυτήν την εξέλιξη συντελούν καίρια τόσο οι διαδοχικές φορολογικές επιβαρύνσεις που δέχονται οι πολίτες, όσο και τα αναιμικά μακροοικονομικά αποτελέσματα, τα οποία δεν ενισχύουν το σενάριο εξόδου από την ύφεση και τροχιάς οικονομικής ανόδου.

Στους ειδικότερους δείκτες, επιδείνωση προβλέπει:

- στον κύκλο εργασιών το 54,1% των επιχειρήσεων
- στη ζήτηση το 54,6%
- στη ρευστότητα το 56,5%
- στις παραγγελίες το 54,6%.
- στις επενδύσεις: αύξηση προβλέπει το 7,5%, μείωση το 31,5% και στασιμότητα το 54,3%

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΠΟΜΕΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ- ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

• ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΜΙΣΘΟΙ

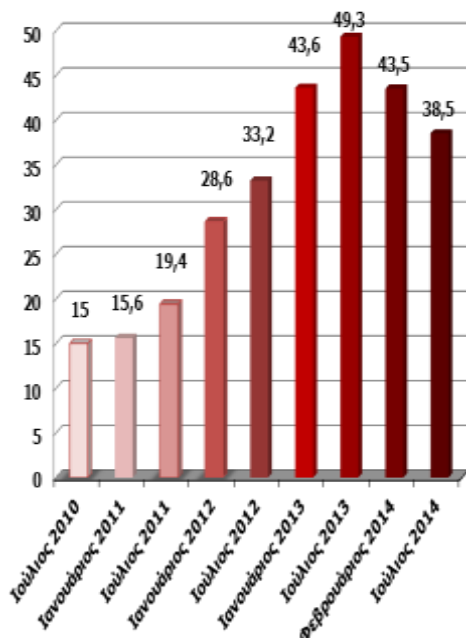
- Αρνητικά παραμένουν τα στοιχεία που αφορούν την απασχόληση, παρά το υψηλό ποσοστό ανεργίας που συντηρείται σε υψηλά ποσοστά (27,2%, επίσημα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, Μάιος 2014). Οι επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση είναι προφανείς. Μείωση προσωπικού κατά το τελευταίο εξάμηνο ανέφερε το 8,6% των επιχειρήσεων ενώ αύξηση ανέφερε το 5,5%.
- **Σε απόλυτα μεγέθη η καθαρή απώλεια θέσεων μισθωτής εργασίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατά το 1^ο εξάμηνο του 2014 ανέρχεται στα 24.000 άτομα, στοιχείο που επιβεβαιώνεται από τις έρευνες εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ (μηνιαία στοιχεία απασχόλησης) και την πρόβλεψη του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ από την έρευνα κλίματος, Φεβρουαρίου 2014.** Ένα σημαντικό ποσοστό αυτών ενδέχεται να αποχώρησε οριστικά από την αγορά εργασίας (μετανάστευση, συνταξιοδότηση, άλλο καθεστώς απασχόλησης)
- Τα ευρήματα από τις στατιστικές προβολές του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ είναι ιδιαίτερα ανησυχητικά, καθώς διατηρείται το αρνητικό ισοζύγιο προσλήψεων-απολύσεων. Για κάθε 1 επιχείρηση που προσλαμβάνει στον ιδιωτικό τομέα αντιστοιχούν περίπου **1,5 επιχειρήσεις που απολύουν (στην προηγούμενη έρευνα του 2013 ήταν 1:3, Ιούλιος 2014)**. Η επιβράδυνση αυτή δε θα πρέπει να αποδοθεί σε ανάκαμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας αλλά στις ραγδαίες μεταβολές που σημειώθηκαν στο καθεστώς απασχόλησης και τούτο γιατί:
 - α) έχει μειωθεί ο κατώτατος μισθός
 - β) οι μισές σχεδόν θέσεις απασχόλησης στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν μετατραπεί σε θέσεις μερικής ή/και προσωρινής απασχόλησης
 - γ) οι μισές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στην έγκαιρη καταβολή των μισθών. Η διατήρηση ενός αρνητικού ισοζυγίου προσλήψεων καταδεικνύει ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ελληνική οικονομία είναι ο φαύλος κύκλος στασιμότητας και έλλειψης επιχειρηματικής προοπτικής. Οι τάσεις απασχόλησης δεν ακολουθούν τη ρητορική περί ανάκαμψης.
- Αποθαρρυντικά όπως και στην προηγούμενη περίοδο είναι τα ευρήματα για τις προοπτικές απασχόλησης, καθώς εάν επαληθευτούν οι εκτιμήσεις του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ τότε **υπάρχει κίνδυνος απώλειας 40,000 θέσεων**

συνολικής απασχόλησης (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί) στο επόμενο εξάμηνο. Για το δεύτερο εξάμηνο του 2014 **προβλέπεται απώλεια 28.000 θέσεων μισθωτής εργασίας**.

- Ένα σημαντικό στοιχείο που προκύπτει **επαναληπτικά στην έρευνα κλίματος είναι η σταθερή δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην έγκαιρη καταβολή των μισθών**. Σχεδόν 1 στις 2 επιχειρήσεις (46,1%) παρουσιάζει αυτό το πρόβλημα αδιαλείπτως. Το 38,5% των επιχειρήσεων δήλωσαν ότι έχουν μειώσει τις αποδοχές των υπαλλήλων στο προηγούμενο εξάμηνο (διάγραμμα 5).
- Παράλληλα, παγιώνεται σε υψηλά ποσοστά (42,7%) το καθεστώς εφαρμογής ευέλικτων μορφών απασχόλησης. Άλλωστε, όπως έχει επισημάνει το ΙΜΕΓΣΕΒΕΕ και σε προηγούμενες έρευνες, η πρακτική αυτή αποτελεί το έσχατο καταφύγιο μείωσης λειτουργικού κόστους και το μοναδικό εργαλείο το οποίο είναι ελέγξιμο από τις ΜΜΕ. Μάλιστα, το 26,9% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι είναι πολύ πιθανό να μειώσει μισθούς ή ώρες εργασίας στο επόμενο εξάμηνο. Η επιχειρηματική αναδιάρθρωση στη μορφή αυτή περιλαμβάνει μια βίαιη αναπροσαρμογή μισθών και κερδών της μικρομεσαίας επιχείρησης με μοναδικό στόχο την επιβίωση της επιχείρησης.

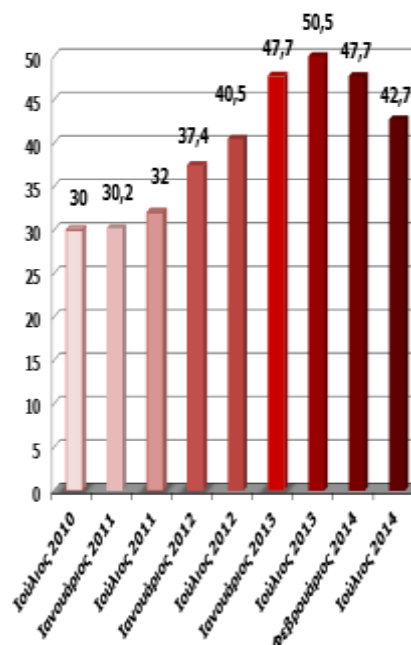
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

Έχουν αναγκαστεί να μειώσουν τις αποδοχές κάποιων υπαλλήλων
-Βάση: Όσοι απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό -

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6

Έχουν αναγκαστεί έστω και περιστασιακά να μειώσουν ώρες ή ημέρες εργασίας σε κάποιους υπαλλήλους
-Βάση: Όσοι απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό -

• ΟΦΕΙΛΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Αναμφίβολα, το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και επιτείνεται μέσα στο 2014 είναι η συσσώρευση οφειλών και η δεδηλωμένη πια αδυναμία πληρωμών για μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων. Οι περισσότερες επιχειρήσεις εξακολουθούν να έχουν πολύ υψηλά χρέη προς όλες τις κατηγορίες «πιστωτών». **Οι αλληπάλληλες φορολογικές ρυθμίσεις καθώς και οι αναποτελεσματικές ρυθμίσεις των ασφαλιστικών χρεών φαίνεται να επιδρούν αρνητικά στις επιχειρήσεις και διαμορφώνουν ένα καθεστώς σισύφειας αιχμαλωσίας**. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί ίσως το κυριότερο ανασχετικό παράγοντα για νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες ή για την αναδιάρθρωση της υφιστάμενης δομής μιας επιχείρησης.
- Το μεγαλύτερο μέρος των καθυστερημένων οφειλών των επιχειρήσεων αφορά τις ασφαλιστικές οφειλές προς ΟΑΕΕ (41,7%, διάγραμμα 7). Τα τελευταία στοιχεία του ΟΑΕΕ αναφέρουν ότι πάνω από τις μισές επιχειρήσεις έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές στον οργανισμό με μέσο όρο οφειλής στις 15,000€,. Η

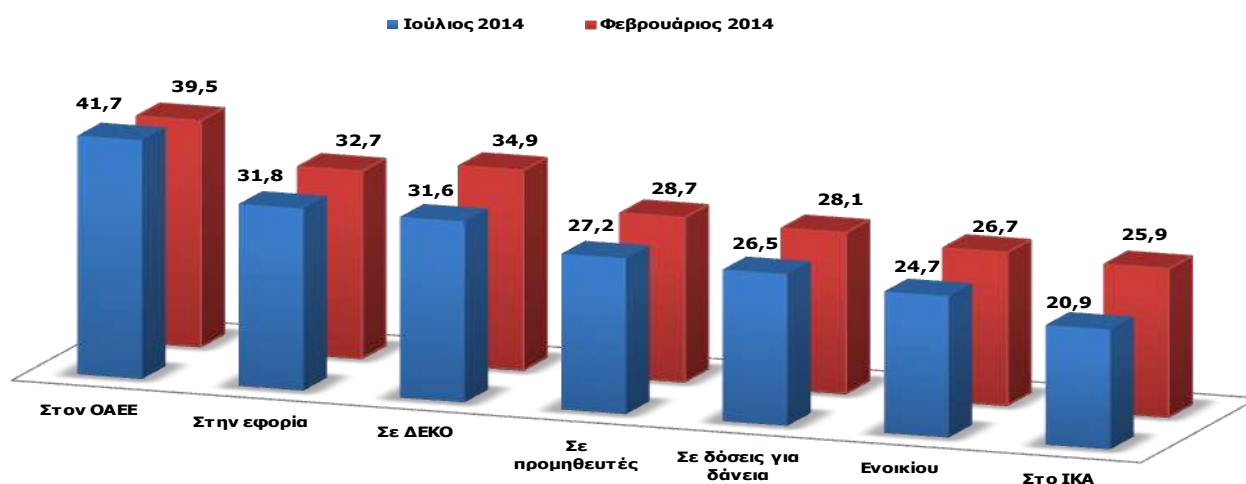
πρόσφατη μελέτη του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ (Ιούνιος 2014) ανέδειξε τις εναλλακτικές επιλογές που θα είχε ο οργανισμός προκειμένου να μειώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, όμως η πολιτική ηγεσία συνεχίζει να παραπέμπει στο μέλλον τη διευθέτηση ενός προβλήματος που εξαπλώνεται.

- Τα χρέη προς την εφορία παραμένουν σε υψηλά επίπεδα (31,8%) και αναμένεται να διευρυνθούν μετά από την εφαρμογή του ΕΝΦΙΑ. Οι οφειλές προς τις ΔΕΚΟ ανέρχονται στο 31,6%, στις τράπεζες στο 26,5% και στο ΙΚΑ στο 20,9%. 1 στις 4 επιχειρήσεις έχει καθυστερούμενες οφειλές σε προμηθευτές και ενοίκια.
- Οι προοπτικές διευθέτησης των οφειλών είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Το 34,7% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές υποχρεώσεις του 2014, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την αδυναμία κάλυψης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων ανέρχεται στο 35,7%.
- Ενδιαφέροντα είναι επίσης τα στοιχεία που αφορούν τις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις των επιχειρήσεων. Από την έρευνα προκύπτει ότι το 15% έχει «λαμβάνειν» από το δημόσιο.

Από τα ευρήματα προκύπτει ότι η ασφαλιστική και φορολογική επιβάρυνση των μικρών επιχειρήσεων δε αμβλύνεται αλλά αντίθετα μεγεθύνεται με τα μέτρα αναγκαστικής είσπραξης και την εφαρμογή του αναποτελεσματικού φορολογικού κώδικα, ενώ οι νέοι φόροι που προστίθενται διευρύνουν το πρόβλημα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7- ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ

Εσείς, κατά το τελευταίο εξάμηνο έχετε καθυστερημένες οφειλές...

• ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ- ΔΑΝΕΙΑ

Ένα διαχρονικό δομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις είναι η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στην εξεύρεση πιστώσεων για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Το φαινόμενο έχει αποκτήσει ειδικά χαρακτηριστικά στην περίπτωση της ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα όσον αφορά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της κρίσης το φαινόμενο αυτό, της έλλειψης ρευστότητας και της συνακόλουθης αποεπένδυσης επιτάχθηκε σε μεγάλο βαθμό.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της ειδικής έρευνας που διεξήγαγε το ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ:

- **Η σχέση ανάμεσα στο τραπεζικό σύστημα και την πλειοψηφία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έχει διαρραγεί ανεπανόρθωτα.** Πριν από την κρίση, σύμφωνα με έρευνα του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις δε χρηματοδοτούσαν τις δραστηριότητές τους μέσω τραπεζικού δανεισμού. Το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 73,7% την περίοδο της κρίσης.
- Από το 73,4% που δεν έλαβε πίστωση τα τελευταία 5 χρόνια, το 65,5% (δηλαδή το 48% στο σύνολο των επιχειρήσεων) δηλώνει ότι δε χρειάστηκε να καταφύγει σε τραπεζικό δανεισμό και καλύφθηκε με τα κεφάλαια που διέθετε. Το 34,5% (δηλαδή το 25% επί του συνόλου) που χρειάστηκε κεφάλαια θεωρεί απαγορευτικούς τους όρους πρόσβασης στη χρηματοδότηση.
- Οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις (47,1%) θεωρούν ότι τα χαμηλότερα επιτόκια θα διευκόλυναν την πρόσβασή τους στον τραπεζικό δανεισμό.
- Από τις επιχειρήσεις που έχουν λάβει δάνειο από τις τράπεζες, το 46,2% δηλώνει ότι σημειώνουν καθυστερήσεις στις αποπληρωμές των δόσεων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8- ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

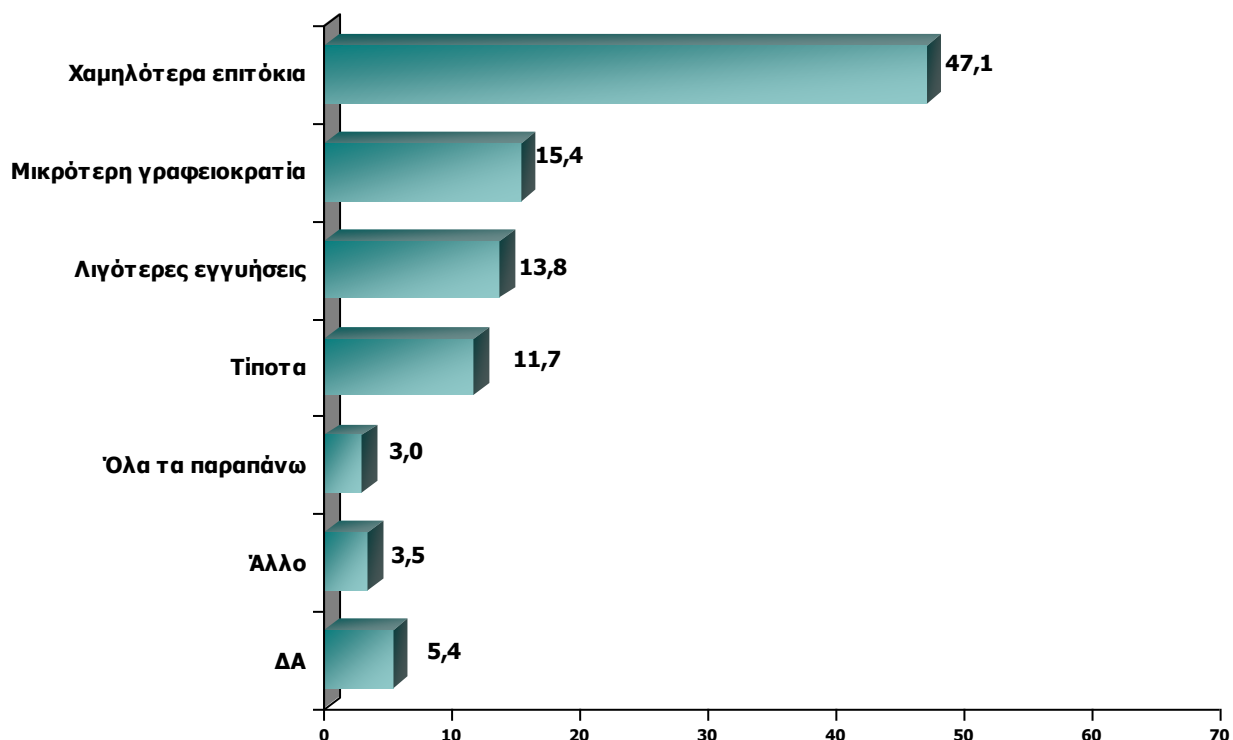
Εξοφλείτε κανονικά τις δόσεις του δανείου ή έχετε καθυστερήσεις στις αποπληρωμές (3 μήνες);

-Βάση: Όσοι έχουν πάρει κάποιο δάνειο τα τελευταία 5 χρόνια για την επιχείρησή τους-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9- ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Τι θα διευκόλυνε την πρόσβασή σας στον τραπεζικό δανεισμό;

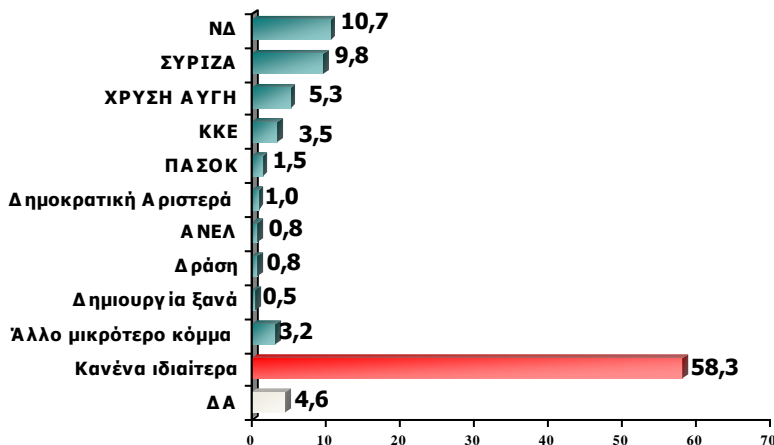
• ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Οι απόψεις των μικρομεσαίων επιχειρηματιών για τα πολιτικά κόμματα είναι εντυπωσιακά αρνητικές. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας το 72,5% των επιχειρηματιών δηλώνουν ότι δεν εκφράζει τα συμφέροντά τους κανένα υφιστάμενο πολιτικό κόμμα (διάγραμμα 10). Το ποσοστό αυτό διευρύνθηκε σημαντικά μέσα σε ένα έτος (60% στην προηγούμενη έρευνα κλίματος, Ιούλιος 2013)

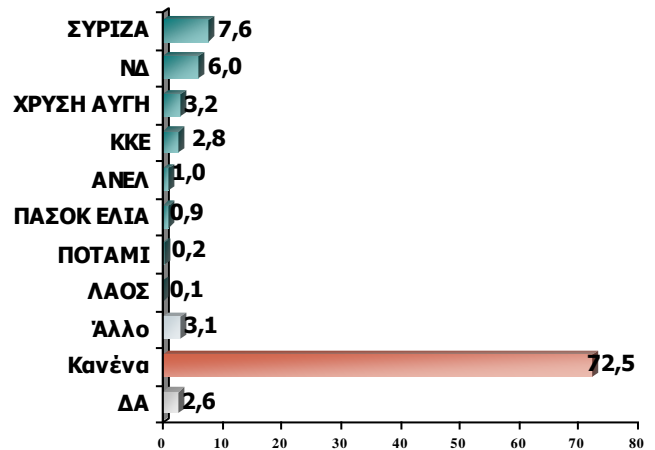
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10- ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ- Ιούλιος 2014

Ποιο κόμμα πιστεύετε ότι εκφράζει καλύτερα τα συμφέροντά σας;

Ιούλιος 2013

Ιούλιος 2014

Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει ένας ιδιότυπος οικονομικός δεισμός που αρχίζει να διαπερνά τη λειτουργία της ελληνικής οικονομίας. Από τη μια μεριά εμφανίζονται επιχειρήσεις που παρουσιάζουν σημαντικές εξωγενείς παθογένειες που οφείλονται στο μίγμα οικονομικής πολιτικής που ακολουθείται, όπως συσσώρευση οφειλών, κάθετη πτώση του τζίρου, διάρρηξη του δικτύου αγοράς (προμηθευτές, πιστωτές), και από την άλλη ένα μικρό μέρος της αγοράς το οποίο κατορθώνει να αποσπά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς. Παρά το γεγονός ότι σε μακροοικονομικό επίπεδο, η οικονομία δείχνει σημάδια «σταθεροποίησης», ο δρόμος για την ανάκαμψη φαίνεται ότι θα είναι αρκετά μακρύς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ιούλιος 2014) ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Τα παρακάτω νούμερα αναφέρονται σε ποσοστά επί του συνόλου των ερωτηθέντων επιχειρηματιών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

		ΙΟΥΛ. 2014	ΦΕΒ. 2014	ΙΟΥΛ. 2013	ΙΑΝ. 2013	ΙΟΥΛ. 2012	ΙΑΝ. 2012	ΙΟΥΛ. 2011	ΙΑΝ. 2011	ΙΟΥΛ. 2010	ΦΕΒ. 2010
ΤΖΙΡΟΣ	Μείωση	64,3	66,6	75,8	81,1	85	82,5	80,0	80,2	77,8	70,7
	Θα μειωθεί περισσότερο	54,1	53,8	67,3	63,0	62,3	78,6	64,7	70,0	65,6	53,2
ΖΗΤΗΣΗ	Μείωση	64,4	66	74,6	78,7	83,1	82,0	77,9	78,3	77,0	71,1
	Θα μειωθεί περισσότερο	54,6	52,4	66,9	62,4	63,1	76,5	62,8	70,5	63,8	52,2
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	Μείωση	72,8	76,3	81,7	85,0	86,5	85,9	82,6	84,3	79,0	74,7
	Θα μειωθεί περισσότερο	56,5	56,2	69,8	66,5	64,7	79,9	64,7	74,3	66,9	55,5
<hr/>											
ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ	Μείωση	67,8	71,2	77,8	83,3	85,4	83,5	79,6	79,5	76,1	70,1
	Θα μειωθεί περισσότερο	54,6	54,6	68,0	63,8	64,3	77,3	63,8	70,8	64,4	54,1
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	Μείωση	34,8	45,9	35,3	47,0	37,4	37,6	41,5	45,3	52,3	40,7
	Θα μειωθεί περισσότερο	31,0	39	34,1	41,5	33,1	40,5	34,6	43,2	47,5	33,6
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	Μείωση	8,6	13	12,3	16,6	18,7	20,1	20,4	24,1	21,9	21,1
	Θα μειωθεί περισσότερο	10,9	12,4	16,5	13,1	13,8	16,4	17,6	18,3	21,2	15,3

* Καταγεγραμμένη μείωση προηγούμενου εξαμήνου

** Προβλεπόμενη μείωση για το επόμενο εξάμηνο